

KRÓNIKA

BACSAK GYÖRGY (1870–1970)

Megemlékezés a kutató születésének 150. és halálának 50. évfordulójára

BACSAK GYÖRGY szempontjából egészen rendhagyó év 2020, hiszen ebben az évben ünnepeltük születésének 150. évfordulóját és emlékeztünk meg halálának 50. évfordulójáról.

A neves magyar tudós Pozsonyban született 1870-ben (1. kép). Elemi iskoláit német nyelven végezte Pozsonyban, később jogászdoktori oklevelet szerzett a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen. A világháborút követően először a Fejér megyei Hörcsökre, majd a Somogy megyei Fonyódra került.

1. kép BACSAK GYÖRGY Forrás: www.fonyod.hu
Photo 1 GYÖRGY BACSAK Source: www.fonyod.hu

Idejének jó részét a városoktól távol töltötte fonyódi villájában. Mindig korán kelt, későn feküdt és tisztában volt azzal, hogy az elmélyült szellemi tevékenységnek elengedhetetlen kiegészítője az intenzív fizikai munka és a megfelelő sport. Ezt a frissítő kurzust naponta gyakorolta is.

BACSAK GYÖRGY tárta fel Fonyód város régészeti múltját. Fonyódon, Bélatelepen és a Várhegyen végzett régészeti kutatásokat. Óskori, római kori, népvándorlás kori és Árpád-kori leleteket gyűjtött össze.

Autodidakta módon tette magáévá a csillagászati ismereteket, amelyek széles körű matematikai ismeretein alapultak. Mindezek jelentős szerepet játszottak abban, hogy megismerje és alkalmazza MILUTIN MILANKOVIĆ elméletét az éghajlatváltozások égi mechanikájáról. BACSAK GYÖRGY élénk levelezést folytatott a szerb jégkorszak vizsgálójával. Összesen 56 levelet írt neki, míg a szerb tudós 10 levélben válaszolt, amelyek mind fellelhetők a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában. A szerb tudóssal folytatott levelezése alapján készítette el kézzel rajzolt deluviális kalendáriumát, amelyet elküldött Milankovićnak. Ezt követően különböző csillagászati lapokban, a Meteorológiai Intézet folyóiratában és a Földtani Intézet lapjában publikálták először a híres Milankovic-Bacsák elméletet.

A két világháború között Bacsák több előadást is tartott, többek között a Természettudományi Társulat Csillagászati Szakosztályában, különböző meteorológiai társulatoknál, barlangkutatóknál, illetve a híres földrajztudós, LÓCZY LAJOS kérésére a Földtani Intézetben.

Magyar és német nyelvű tanulmányai is sorra jelentek meg. Sok külföldi tudóssal levelezett, sőt többekkel szenvedélyesen vitázott, hogy elfogadják tudományos állításait.

Első terjedelmesebb írása 72 éves korában jelent meg 1942-ben, a műnek „A skandináv eljegesedés a periglaciális övön” címet adta. 1955-ben látott napvilágot „A pliocén és pleisztocén az égi mechanika megvilágításában” című munkája. Ezeket a későbbiekben csillagászok, földtan tudósok használták forrásmunkaként! Bacsákhoz világhírű tudósok, csillagászok fordultak kérdésekkel, így nem csoda, hogy balatoni házában kampókra tűzve álltak a levelek.

Sajnálatosan már nagyon későn – 70 évesen – publikálta eredményeit az éghajlatváltozásról. A Magyar Tudományos Akadémia felkérésének eleget téve 1954-ben 85 évesen benyújtotta disszertációját a jégkorszakok keletkezésének

okairól. Dolgozatát olyan sikeresen védte meg, hogy rögtön megkapta az ásványtudományok doktora címet.

A híres Kossuth-díjas professzor, VADÁSZ ELEMÉR mondta róla, hogy a „Balaton-parti öregúr a földtörténet egyik legnagyobb tudósa”. Meghívást kapott a római, a madridi, a varsói negyedidőszakot kutató kongresszusokra, ahová csak előadásait küldte el, azokat felolvasták és „az öregurat távolból ünnepelték”.

A híres magyar polihisztor hosszú időt megélt, talán sport szeretetének, vagy derűs természetének köszönhetően. 100. születésnapja előtt három hónappal 1970. március 4-én hunyt el.

A Magyar Tudományos Akadémia Földtudományi Osztálya 1997-ben emlékülést tartott tiszteletére. BACSAK GYÖRGY-re nagy tisztelettel emlékezik a Magyarhoni Földtani Társulat és a Magyar Földrajzi Társaság. E két szervezet emléktáblát helyezett el a tudós fonyódi házában (2. ábra).

2. kép Bacskák György emléktáblája Fonyódon. Forrás: VARGA ISTVÁN 2019
Photo 2 Bacskák György's plaque in Fonyód. Source: ISTVÁN VARGA 2019

BACSAK GYÖRGY nem volt széles körben ismert és elismert kutató, pedig munkássága nagyban hozzájárult a tudomány fejlődéséhez, múltunk és jövőnk megismeréséhez. Neve lassan

feledésbe merül, pedig Ő volt az az ember, akiről minden magyar példát vehetne!

HÁGEN ANDRÁS

RUDL JÓZSEF (1951–2020)

A Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kara, valamint a Földrajzi és Földtudományi Intézet mély megrendüléssel adja hírül, hogy 2020. december 5-én életének 70. évében elhunyt az intézet egykori tanszékvezető egyetemi docense, Rudl József. Halálával olyan ember távozott körünkől, akinek személye meghatározó jelentőségű volt a kar és az intézet történetében, azokban a fontos és sikeres években, amikor az egykori főiskola egyetemmé lépett elő.

Hiszem, hogy a legtöbb alkotó ember pályafutását meghatározza a hely, ahonnan indult. De valamiért úgy vélem, hogy a geográfusokra ez

duplán érvényes, ezért nagyon fontos, hogy Rudl Józsefet elhelyezzük az „idő és a tér keresztjén”, ahogy néhai Tóth József szerette mondani. Rudl József 1951. február 22-én született, születési anyakönyvi kivonatába Komló került be születése helyeként, családja azonban a közeli Mecsekpölöskén élt. A község a Kaszánya-patak és a bányászvárost a világgal összekötő vasúti köldökzsinór mentén fekszik: a települést álmos elhagyatottságából ekkoriban a közeli építkezések zaja verte fel, paraszti közösséget egyre erősebben erodálta az iparosítás, majd az urbanizáció. Ha 30 évvel korábban születik ugyanab-

ba a „szeretetteljes nagycsaládba”, ahogy maga fogalmazott, talán meg is marad örök életére Pölöske kicsit zárt, de szolidáris és barátságos világában. Így azonban őt is magával ragadta a társadalmi mobilitás akkoriban dúló fergetege. Kötődése Baranyához, a kis mecseki faluhoz és a középiskoláját adó Komlóhoz soha nem szűnt meg. Mindezekén túl, ha szabad illet mondani, „osztályához” sem: a társadalomföldrajzi problémákat világ életében alulról, a földrajzi és társadalmi perifériák felől szemlélte. Mentalitásában, tanári magatartásában a gyámolítás, a rászoruló támogatása mindvégig központi szerepet játszott.

Tehetsége és szorgalma az akkoriban még kifejezetten szűk hazai felsőoktatásba röptette, annak ellenére, hogy német gyökerei aligha jelentettek számára előnyt az 1960-as években. Mint annyi más első generációs értelmiséginek, számára is a tanári pálya jelentette a továbblépés lehetőségét. Matematika-földrajz szakos oklevélét a Szegedi József Attila Tudományegyetemen szerezte meg. Azon a Gazdasági Földrajzi Tanszéken lett tanársegéd 1975-től, amely az akkor frissen professzorrá kinevezett Krajkó Gyula vezetésével működött és a gazdasági körzetek hazai kutatásának legfontosabb központjává vált. Szegedi állásában úgyszólván a székhelyét Békéscsabára áttevő Tóth Józsefet váltotta. Első írásai 1978-79-ben még a szegedi Acta Universitatis-ban jelentek meg. Egyetemi doktori disszertációját Csongrád megye tanyavilágának népesség- és településföldrajzi viszonyainak vizsgálatából írta, majd sorra jelentek meg művei az alföldi tanyarendszer demográfiai és településföldrajzi viszonyairól, a nagyüzemi mezőgazdaság területi hatásairól. Munkáiban elsősorban a településföldrajzi megközelítés, valamint a központosság és a vonzáskörzetek problémái köszöntek vissza. Életútjában állandó elemként jelentek meg a településhierarchia alacsonyabb szintű központjainak térszervező funkciói és az ezzel összefüggő problémák vizsgálata.

1981 és 1992 között a JATE adjunktusaként dolgozott. Az egyetemi közéletben szívesen részt vett, megbecsült tagja volt a József Attila Tudományegyetem oktatói gárdájának. A hallgatókkal mindig nagy szenvedéllyel foglalkozott. A tantermi előadásokon és szemináriumokon kívül, terepgyakorlatok és szakmai tanulmányutak sokaságát szervezte és rendszeresen vezette is ezeket. Szegeden nem csak befogadó szakmai közeget, hanem annál is többet talált, hiszen felesége, Bank Klára nem csak a magánéletben,

hanem a munkában is társa lett – végig a szegedi, majd később a pécsi évek alatt is.

A rurális térségek és a központi szerepkörű falvak és kisvárosok kérdésköre mellett állandó elem volt földrajzi érdeklődésében Kelet-Európa, pontosabban az egykori Szovjetunió utódállamai. Kezdetektől fogva publikált orosz nyelven is és ezt kamatoztatva vágott bele egy szovjet-orosz kalandba akkor, amikor már a peresztrojka (nyugatias) szelei fújtak a keleti sztyeppék felett. Középről szemlélhette egy világbirodalom összeomlását, amikor a moszkvai Lomonoszov Egyetem ösztöndíjasaként folytatott kutatásokat kandidátusi értekezéséhez. 1991-ben szerezte meg a címet, a kint töltött időszak tartós öröksége a talán legtöbbször forgatott könyve, „A Szovjetunió utódállamainak földrajza” lett.

A hazatérése után azonban nem a Tiszapartjára, hanem a Mecsek aljára vitte az útja. Feleségével együtt elfogadták Tóth József professzor hívását, aki ezidőtájt vágott bele a pécsi tanszék egyetemi intézetté fejlesztésébe. Rudl József ezzel tulajdonképpen hazatért, legalábbis közelebb került családjához, gyökereihez. 1992-től egyetemi docens volt a JPTE, majd a PTE földrajzi tanszékein, illetve intézetében. Az 1990-es évek végétől a Regionális Földrajzi Tanszék vezetője volt. A pécsi Földtudományok Doktor Iskola egyik első habilitáltja lett 2000-ben. Tudományos érdeklődése ekkortájt a falvak demográfiai és társadalomföldrajzi átalakulása felé fordult, több tanulmányt publikált a központi szerepkörök megoszlásáról a rurális térségekben falvak és kisvárosok között. Utolsó jelentősebb munkái a 2000-es években jelentek meg a Tóth József által szerkesztett Világföldrajz kötetben.

Kutatói pályájánál azonban sokkal jelentősebb az a hatás, amelyet egyetemi oktatóként a diákokra és kollégákra gyakorolt. A felsőoktatási karrier egyik nagy igazságtalansága, hogy munkánknak ezen aspektusa nehezebben mérhető, az e területen kiváló alkotókra kevesebb rivaldafény vetül.

Lelkes és odaadó tanárember volt és maradt egész pályafutása alatt. Pécsi éveinek elején még egy kis létszámú tanszék tagjaként sokféle tárgyat oktatott, később a fokozódó specializáció mellett leginkább a regionális földrajz vált hazai terepévé. Annak ellenére, hogy legjobb indulattal sem lehetett volna nagy világcsavargónak nevezni, szuggesztív előadásaival és mindenkor komplex, az oktatásban tájföldrajzi alapokon álló megközelítései révén képes volt hatásosan láttatni a teret, amelyről tanított. A tanári aszta-

lon mindig ott hevert elnyűhetetlen spirálfüzete a jegyzeteivel, később ennek szerepét a legendásan híresen hosszú és állandóan bővülő dokumentumfájljai vették át. A vizsgákon alkalmazott kedvenc kérdése az volt, hogy „pattanjon fel egy biciklire, biciklizzen el, mondjuk Algéria tengerpartjától a Guinea-öböl, és mondja el, mit lát útközben”. Ha pedig a vizsgázó túlzottan kerülgette a témát, akkor gyakran előkerült a „vigyázzon a hantagolyóval” fordulata. Talán ebből is látható, hogy egyik nagy erénye és kitarító népszerűségének oka az volt, hogy képes volt gondolatait közérthető módon megfogalmazni, aránylag egyszerű, de szilárd ismereteket adva a későbbi földrajztanároknak és geográfusok számára, ezreinek.

Legendások voltak választható kurzusai, alig ha van olyan diplomás kolléga pécsi pályafutásának két évtizedéből, aki ne vette volna fel „A világ nagyvárosai”, vagy a „Szovjetunió utódállamai” tárgyak valamelyikét. Népszerűségének másik forrása közérthetőségén túl következetes hallgatópártisága volt. Tanítványai biztosan számíthattak pártfogására az intézetben és a karon, ahol több bizottság tagjaként végzett fontos munkát. Megszámálni is nehéz lenne azokat a szakdolgozatokat és diplomamunkákat, ame-

lyek az ő felügyeletével készültek el. A doktori iskolában három fiatalabb kutatót segített hozzá témavezetőként a fokozat eléréséhez, de nem csak aktív évei alatt, hanem nyugdíjazása után is állandó és lelkes szereplője maradt a szigorlati és védési eljárásoknak.

Egyetemi docensként, tisztos karriert a háta mögött tudva, a Magyar Földrajzi Társaság Pro Geographia oklevelének birtokosaként vonult nyugállományba 2016-ban. Nem adatott meg neki, hogy hosszú ideig élvezze a nyugdíjas életet, a jól megszolgált pihenést. Halálával olyan kollégát veszített el a pécsi és a hazai geográfia, aki pályafutásával végigkísérte és maga is alakította a társadalomföldrajz szemléletváltásának korszakát, kitarító munkájával pedig hozzájárult a pécsi műhely felépítéséhez. Még akkor is, amikor a fiatalabb kollégákkal már nehezebben tartott lépést, sajátos derűjével, emberi hangjával, következetes elveivel és legendás, még a szegedi évekből hozott fehér köpenyével az állandóságot, az időtálló értékeket képviselte intézetünkben. Halálával mindannyian szegényebbek lettünk, de legfőképpen persze szerettei és családja, akiknek gyászában, fájaldalmában e sorokkal is osztozunk.

PIRISI GÁBOR

PROBÁLD FERENC 80 éves

Szép kerek évforduló alkalmából köszönhetjük szakmai mentorunkat, PROBÁLD FERENCET, aki idén áprilisban tölti be életének 80. esztendőjét. Probáld tanár úr sokrétű szakmai pályafutást tudhat maga mögött, amiről több interjút is olvashattunk az elmúlt évtizedben. A hazai viszonylatban annak idején úttörőnek számító városklimatológiai és a klímaváltozáshoz kötődő kutatásairól JANKÓ FERENC (2016), míg tudománytörténeti kérdésekhez kapcsolódóan GYÓRI RÓBERT (2011) beszélgetett vele szakmai életútjáról. Ezeken túl az ünnepelt a maga által szerkesztett „Válogatott tanulmányok a földrajzról” című kötetben foglalta csokorba azokat a tudományelméleti kérdéseket, amelyek az elmúlt három évtizedben foglalkoztatták (PROBÁLD F. 2016). Sokrétű szakmai munkássága kapcsán PROBÁLD FERENC-ről, mint a regionális földrajz hazai kiemelkedő művelőjéről és mint regionális földrajzi ismeretterjesztőről szeretnénk írni.

Az 1960-as évek közepén, amikor PROBÁLD FERENC karrierje elindult először városklíma-kutatóként az ELTE Természetföldrajzi Tanszékén,

majd pár évvel később a Regionális Földrajzi Tanszéken, a magyarországi szocialista rendszer már a konszolidáció időszakát élte. Az 1950-es évekhez képest ez egy viszonylag szabadabb akadémiai légkört és szélesebb tudományos lehetőségeket jelentett. PROBÁLD FERENC szakmai látásmódját és tudományos érdeklődésének alakulását nagyban befolyásolta, hogy Nyugatra is eljutott tanulmányutak és ösztöndíjak segítségével. Az 1968-as három hónapos finnországi utat az 1970-es évek elején az USA-ban töltött egy év követte Ford ösztöndíjjal. A kor viszonyainak megfelelően a kiutazást számos adminisztratív akadály nehezítette, ráadásul az USA-ból csak levélben, illetve nagy ritkán telefonon tudta otthon maradt családjával tartani a kapcsolatot. PROBÁLD FERENC megfordult a kor meghatározó amerikai földrajzi műhelyeiben és a gazdag szakmai tapasztalatok, illetve több nyugati kiadvány mellett PETER HAGGETT akkor megjelent Modern Geográfiájával tért vissza a vasfüggöny mögé. Az 1980-as években vendégoktató volt a nyugat-németországi Heidel-

bergben, majd az 1990-es években az újabb heidelbergi és freiburgi tanulmányutak mellett Hollandiába és az Egyesült Királyságba is eljutott vendégkutatóként.

PROBÁLD FERENC 1967-től egészen 2004-es nyugdíjba vonulásáig az ELTE Regionális Földrajzi Tanszékének oktatója, emellett 1990 és 1994 között tanszékvezetője volt. A Tanszék akkoriban egyetlen hazai intézményként fő profiljában foglalkozott a külföldi országok földrajzával, így PROBÁLD FERENC első regionális földrajzi publikációi is ekkor jelentek meg, többek között az Európai Unió elődjéről, a Közös Piacról (PROBÁLD F. 1967). Két évre rá a Szovjetunió népesedési folyamatairól írt egy tanulmányt újszerű megközelítésben (PROBÁLD F. 1969). Hazánkban elsőként alkalmazta a dolgozatában a kartogram (izodemográfiai) térképet, a topologikus térképek egyik fajtáját a Szovjetunió európai és ázsiai fele közötti népességkülönbség látványos érzékeltetésére. Korát jócskán megelőzve foglalkozott a Budapesten belüli népesség-szegregációval is (PROBÁLD F. 1975). Emellett figyelme az 1970-es évektől a tanszéki profilba illeszkedve egyre inkább a regionális földrajzi tankönyv-írás felé fordult. Ennek mellékvizén több regionális földrajzi vázlatot is publikált a Földrajzi Közleményekben (PROBÁLD F. 1979, 1980, 1988). Az 1980-as évek második felében a világgazdasági regionális földrajzi kérdéseivel foglalkozott több tudományos publikációban (PROBÁLD F. 1984, 1987, 1990), ami az akadémiai doktori értekezésének (DSc, 1991) is témája volt.

Hazánkban az 1965 után született generációk mind találkoztak PROBÁLD FERENC nevével a gimnáziumi földrajzkönyveken, amelyek a földrajztudományról alkotott általános képet is alapvetően formálták Magyarországon. A számos kiadást megélt, általa jegyzett „Földrajz” második osztályos tankönyv (1979) borítóján a Fuji előtt elszárguló sinkanzen látványa két évtizeden át igézte meg fiatal gimnazisták tekintetét távoli tájakról és országokról.

Sokunkat az általa írt, külföldi országokat és régiókat bemutató tankönyvek tereltek a felsőfokú geográfiai tanulmányok felé, ahol egyetemi regionális földrajzi jegyzetek, tankönyvek borítóin nem csak újra találkozhattunk a nevével, de immár előadásait is hallgathattunk a világ államainak regionális sokszínűségéről. Megtiszteltetés volt számunkra, amikor szakmai mentorunk mellett idővel mi is szerzői, társszerkesztői lehettünk az Európáról (PROBÁLD F. 2000, PROBÁLD F. – SZABÓ P. 2007), Amerikáról

(PROBÁLD F. 2005), illetve Ázsiáról (PROBÁLD F. – HORVÁTH G. – SZABÓ P. 2008) szóló regionális földrajzi egyetemi tankönyveknek. Az ELTE Eötvös Kiadó ezen egyetemi tankönyvsorozatának előképeként már az 1980-as évektől jelentek meg a Tankönyvkiadó Vállalat gondozásában több kiadást megélt, kiadói névűdjével kitüntetett regionális gazdaságföldrajzi kötetek, amelyekben PROBÁLD FERENC szívéhez Észak-Amerika, Kína és Tajvan, illetve a Közel-Kelet állt a legközelebb. Ahogy előadásaiban, úgy írásaiban is túllépett a száraz, leíró, adathalmazó jellegre és a gondosan kiválogatott tények megfelelő logikai keretbe, stílusos leírást és informatív ábrákat kaptak. Habár napjainkban sokan az internetről tájékozódnak, ha egy-egy országról, régióról, városról gyűjtenek információt, ám ezek a leírások magyarázatok, ok-okozati viszonyok és érdemi szakmai kontroll nélküliek, szemben Probáld tanár úr igényesen megkomponált, a földrajzi összefüggésekre rávilágító regionális földrajzi munkáival.

A Regionális Földrajzi Tanszéken működő, SÁRFALVI BÉLA, SZEGEDI NÁNDOR és a most 80 esztendőes PROBÁLD FERENC nevével fémjelzett műhely a tankönyvek mellett gondosan kimunkált, igényesen illusztrált regionális földrajzi ismeretterjesztő kötetekkel és útkönyvekkel látta el a szélesebb olvasóközönséget. Mindezt egy olyan korban, amikor nemhogy internet, de még csak színes tévé sem volt nagyon és a magyar lakosság jelentős részének nem volt lehetősége távoli tájakra eljutni. Így komoly érdeklődés volt e képekkel illusztrált kiadványok, valamint a Természet Világában megjelenő ismeretterjesztő cikkek és a munkahelyi kollektívák számára tartott vetített képes előadások iránt. A Móra Kiadó Képes Földrajz sorozatának első tagját is PROBÁLD FERENC jegyezte, amely kötet Észak-Amerikáról szólt (PROBÁLD F. 1979c). Emellett az ünnepelt a méltán híres Panoráma útkönyv-sorozatból is kivette a részét, többek között a Törökországot, Dániát, Szíriát és Németországot tárgyaló kötetekben.

PROBÁLD FERENC életének 80. esztendejében is rendkívül aktív szakmailag. Professor emeritusként részt vesz a Tanszék szakmai munkájában regionális társadalomföldrajzi munkák opponálásával és doktori bizottságok tagjaként. A koronavírus-pandémia idején kényszerűen otthon töltött napjaiban fáradhatatlanul lektorálja az új Magyar Nemzeti Atlasz angol és magyar nyelvű kötetét. Emellett mindig örömmel olvas el és véleményez minden olyan dolgot, ame-

lyet tudományos publikációnak szánnak tanítványai. A tanítványok és a kollégák ezért is várják, hogy a vírusveszély elmúltával újra személyesen találkozhassanak és diskurálhassanak vele szakmai kérdésekről, meghallgatva sok évtizedes tudományos tapasztalatait.

Kedves Tanár úr, ezúton kívánunk az egész szakma nevében boldog születésnapot és még nagyon sok, jó hangulatban és egészségben eltöltött aktív évet!

KARÁCSONYI DÁVID – SZABÓ PÁL

Szerzőink figyelmébe!

Kérjük Szerzőinket, hogy megjelentetésre szánt cikkük, tanulmányuk elkészítésekor kövessek a Földrajzi Közlemények tanulmányainak formai felépítését és az alábbi szempontokat vegyék figyelembe!

Szöveg

A tanulmányt a szerző az elektronikus beküldő felületen keresztül töltheti fel a Földrajzi Közlemények rendszerébe. A felület elérhető a Magyar Földrajzi Társaság honlapján, a Földrajzi Közlemények oldalán. Kérjük Szerzőinket, hogy tanulmányukat a formai követelményeknek megfelelően formázva küldjék be! Az anyag terjedelme legfeljebb 40 ezer karakter lehet szóközökkel. A tanulmányhoz 10–15 soros összefoglalót és 3–5 kulcsszót mellékeljenek angol nyelven! A szövegben lábjegyzetet csak kivételes esetben alkalmazzanak, végjegyzetet ne használjanak! A tanulmányokban 3 fokozatú címrendszer használható (fejezetcím, elsődrendű alcím, másodrendű alcím).

Szakirodalmi hivatkozások

A hivatkozás formája: A szerző neve (kezesztnevének rövidítésével) és a megjelenés éve. A szöveggörnyezettől függően: TÓTH Z. (2018) vagy (TÓTH Z. 2018). Külföldi szerző publikációjára történő hivatkozáskor a név két tagja közé vessző kerül: (HARRISON, M. 2017).

Többszerzős hivatkozás esetén a nevek közé nagykötőjel kerül: (HORVÁTH S.–SOLYOS G. 2016). Ha a hivatkozott munkának háromnál több szerzője van, csak az elsőnek a neve szerepeljen: (KOVÁCS B. et al. 2013). Ha adott szerzőnek egy évben több publikációjára történik hivatkozás, akkor az évszámhoz a, b stb. írandó: (TÓTH Z. 2012a).

Felsorolásszerű hivatkozások esetén az egyes – időrendbe és nem ábécé-sorrendbe rendezett – tételeket pontosvessző választja el: (NÉMETH P. 2008; HORVÁTH V. 2006).

Irodalomjegyzék

Az értekezés végén a felhasznált munkák jegyzéke szerzők szerint ábécé-sorrendben, ezen

belül időrendben legyen! Az Irodalomjegyzékben a tanulmányban hivatkozott minden mű könyvészeti adatának szerepelnie kell.

A különböző jellegű kiadványok mintája

Könyv: MENDÖL T. 1963: Általános településföldrajz. – Akadémiai Kiadó, Budapest. 567 p.
Könyvfejezet: SZÉKELY A. 1998: A periglaciális felszínformálás. – In. BORSY Z. (szerk.): Általános természetföldrajz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. pp. 356–421.
Folyóirat: BELUSZKY P. 2005: A mezővárosok és az „alföldi út”. – Földrajzi Közlemények 53. 1-2. pp. 31–46.
KROLOPP E. – SÜMEGI P. – KUTI L. – HERTELENDI E. – KORDOS L. 1995: Szeged-Óthalom környéki löszképződmények keletkezésének paleoökológiai rekonstrukciója. – Földtani Közlemények 125. 4. pp. 309–361.

Ábrák, fényképek, táblázatok

A tanulmányhoz tartozó ábrákat, fényképeket (a törzsszövegben a források pontos megjelölésével, angol és magyar nyelvű aláírásokkal) külön fájlokban kérjük feltölteni! Wordbe beszúrt illusztrációt nem fogadunk el! A szövegben feltétlenül szerepeljen rájuk utalás, hivatkozás.

Ábrák

Az ábrákat eps vagy ai, esetleg egyéb olyan vektorgrafikus formátumban kérjük, amelyet az Adobe Illustrator szoftver kezelni, importálni képes. Vegyék figyelembe, hogy a jpg és tif formátumban beküldött ábrák nehezen szerkeszthetők. Az ábrákon csak a legszükségesebb felírások (földrajzi nevek, méretek, a jelmagyarázat sorszámai, betűjelzései stb.) szerepeljenek, minden egyéb információ (cím, a sorszámok, betűjelzések magyarázata stb.) az ábraaláírásba kerül. Az ábrákban szereplő felírásoknál kérjük egységesen a Times betűtípust, valamint 8–10 pontos betűmagyságot alkalmazni nyomdai méret esetén. Az ábrákon az alkalmazott koordinátarendszerek stílusa, beosztásai, mértékegységei egységesek legyenek! Az ábrák fontjait görbéké konvertálhatja a szerző, megelőzve így az utólagos szerkesztést. A fekvő ábra szélessé-

ge 70–125 mm között változhat, az álló ábrák maximális magassága 182 mm lehet. A szerző úgy segítheti legjobban szerkesztőségünk munkáját, ha a fenti kérések figyelembevételével úgy és olyan méretben küldi be az ábrákat, ahogyan azokat nyomtatásban látni szeretné.

Fényképek

A fényképeket kérjük tif vagy jpg formátumban beküldeni! A fotókat javasoljuk a felhasználni kívánt nyomdai méretben 300 dpi-vel szkennelni. Kisebb méretű fényképet, diát nagyobb felbontással kell szkennelni.

Táblázatok

A táblázatokat Word (doc), Excel (xls), vagy eps formátumban várjuk szerzőinktől, a jpg és tif formátumot szíveskedjenek mellőzni! Keretezés és rácsozás felesleges: elválasztó vonalak csak a fejlécben, illetve az oszlopok között szükségesek.

Felhívjuk Szerzőink figyelmét, hogy a tanulmányok beküldési lehetősége e-mailben és egyéb adathordozón megszűnt. A tanulmányok beküldéséhez a folyóirat elektronikus felületét vegyék igénybe:

<http://ojs3.mtak.hu/index.php/fk/login>

MAGYAR FÖLDRAJZI TÁRSASÁG

ALAPÍTVÁ: 1872

Tisztikar

Elnök: CSORBA PÉTER egyetemi tanár

Tiszteletbeli elnök: PAPP-VÁRY ÁRPÁD ny. egyetemi tanár

Alelnökök: MICHALKÓ GÁBOR tudományos tanácsadó, egyetemi tanár

SZILASSI PÉTER egyetemi docens

Főtitkár: DÁVID LÓRÁNT DÉNES egyetemi tanár

Titkár: JENEY LÁSZLÓ egyetemi docens

Felügyelőbizottság: KERESZTY PÉTER, NEMERKÉNYI ZSOMBOR, SZABÓ GYÖRGY

Választmány

AUBERT ANTAL szakosztályelnök,
intézetigazgató

BERNEK ÁGNES szakosztályelnök, főiskolai
tanár

BUJDOSÓ ZOLTÁN főiskolai tanár

DÁVID LÓRÁNT DÉNES osztályelnök, egyetemi
tanár

DOROGI LÁSZLÓNÉ középiskolai tanár

EGEDY TAMÁS tudományos főmunkatárs,
egyetemi docens

FARSANG ANDREA egyetemi docens

FRISNYÁK SÁNDOR osztályelnök, ny. egyetemi
tanár

GERHARDTNÉ RUDLI ILONA ny. középiskolai
tanár

GÖNCZI SÁNDOR osztályelnök, főiskolai docens

GRUBER LÁSZLÓ középiskolai tanár

GYENIZSE PÉTER egyetemi docens

GYÓRI RÓBERT tszv. egyetemi docens

GYURICZA LÁSZLÓ osztályelnök, egyetemi
docens

GYURIS FERENC egyetemi adjunktus

HEVESI ATTILA osztályelnök, ny. egyetemi
tanár

HUSZTI ZSOLT osztályelnök, intézetigazgató

KARANCSI ZOLTÁN tszv. egyetemi docens

KARÁTSON DÁVID szakosztályelnök,
tszv. egyetemi tanár

KIS JÁNOS középiskolai tanár

KISS EDIT ÉVA tudományos tanácsadó,
egyetemi tanár

KLINGHAMMER ISTVÁN szakosztályelnök,
akadémikus

KOCSIS KÁROLY akadémikus, egyetemi tanár

KOPEK ANNAMÁRIA osztályelnök,
osztályvezető

KOROMPAI ATTILA ny. egyetemi docens

KOVÁCS ZOLTÁN akadémikus, egyetemi tanár

KOZMA GÁBOR tszv. egyetemi docens

KUBASSEK JÁNOS műzeumigazgató

KUNOS GÁBOR szakosztályelnök,
villamosmérnök

LENNER TIBOR osztályelnök, tszv. egyetemi
docens

LERNER JÁNOS osztályelnök

M. CSÁSZÁR ZSUZSANNA osztályelnök,
egyetemi docens

MÁJAI CSABA osztályelnök

MAKÁDI MARIANN szakosztályelnök,
főiskolai docens

MUCSI LÁSZLÓ osztályelnök, egyetemi docens

NAGY BALÁZS egyetemi docens

PAP NORBERT osztályelnök, tszv. egyetemi
tanár

PÁL VIKTOR egyetemi docens

RADICS ZSOLT egyetemi adjunktus

SIMON GYÖRGY középiskolai tanár

SISKÁNÉ SZILASI BEÁTA egyetemi docens

SUBA JÁNOS szakosztályelnök, térképész

SZÖRÉNYINÉ KUKORELLI IRÉN osztályelnök,
tudományos tanácsadó, egyetemi tanár

SZÓLLÓSY LÁSZLÓ középiskolai tanár

TEPERICS KÁROLY osztályelnök, egyetemi
adjunktus

TIMÁR JUDIT osztályelnök, tudományos
főmunkatárs

TÓTH ANTAL osztályelnök, főiskolai docens

TÖMPE LÁSZLÓ szakosztályelnök, középiskolai
tanár

TRÓCSÁNYI ANDRÁS szakosztályelnök,
tszv. egyetemi docens

VIZI ISTVÁN osztályelnök

**A Közgyűlés által megválasztott tiszteleti tagok a Magyar Földrajzi Társaság
Választmányának örökös tagjai.**

TARTALOM / CONTENTS

Értekezések / Studies

SZIRMAI VIKTÓRIA: Nagyvárosok a COVID-19 vírusjárvány idején / Metropolises at the time of the COVID-19 pandemic	1
REMÉNYI PÉTER – CSAPÓ DÁNIEL GÁBOR: A szállítási infrastruktúra fejlesztése és a geopolitika összefüggései a Nyugat-Balkánon / Relationship between the development of transport infrastructure and geopolitics in the Western Balkans	17
KOUDELA PÁL: Dzsentrifikáció Szöul belvárosában – Cshonggjecshon / Gentrification in Seoul's downtown – Cheonggyecheon	32
SOHA TAMÁS – NÉMETH IZABELLA – MUNKÁCSY BÉLA: Magyarország térinformatikai alapú gyorsforgalmi átjárhatósági vizsgálata az elektromobilitás szempontjából – helyzetkép és fejlesztési lehetőségek / GIS-based connectivity analysis from the perspective of e-mobility on Hungarian motorways – current status and possible developments	50
SZABÓ BALÁZS ATTILA: Az LMBTQ turizmus kínálati oldalának vizsgálata a magyarországi egyetemisták körében / Research on the supply side of LGBTQ tourism among Hungarian university students	67

Krónika / Chronicle

Bacsák György (1870–1970) – Megemlékezés a kutató születésének 150. és halálának 50. évfordulójára – HÁGEN ANDRÁS	81
Rudl József (1951–2020) – PIRISI GÁBOR	82
Probáld Ferenc 80 éves – KARÁCSONYI DÁVID – SZABÓ PÁL	84

TÁMOGATÓINK

Kiadja a MAGYAR FÖLDRAJZI TÁRSASÁG
A Nemzeti Kulturális Alap és a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával
A kiadásért felel: Dávid Lóránt Dénes
Tördelés és nyomdai előkészítés: Bonex Press Kft.
Borítóterv: Liszi János
Nyomdai kivitelezés: Heiling Media Kiadó Kft.
Telefon: (06-1) 231-4040
Készült 300 példányban
HU ISSN 0015-5411